

GPP4Growth - Ενημέρωση Πολιτικής A1.3

Τι είναι οι ΠΔΣ?

Πράσινες δημόσιες συμβάσεις (ΠΔΣ) είναι η διαδικασία με την οποία οι δημόσιες αρχές επιδιώκουν να προμηθευθούν αγαθά, υπηρεσίες και έργα με μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους σε σύγκριση με αγαθά, υπηρεσίες και έργα με την ίδια βασική λειτουργία που διαφορετικά θα προμηθευόταν.

Τι είναι το GPP4Growth?

Το GPP4Growth συγκεντρώνει την εμπειρία και τις πρακτικές εννέα δημόσιων φορέων από ολόκληρη την ΕΕ προκειμένου να βελτιωθεί η ικανότητα των δημόσιων οργανισμών να εφαρμόσουν πολιτικές που προωθούν την οικολογική καινοτομία και την πράσινη ανάπτυξη μέσω των «Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων» (ΠΔΣ). Το 14% του συνολικού ΑΕΠ της ΕΕ καταναλώνεται από τις δημόσιες αρχές της Ευρώπης. Αυτή η δημόσια δαπάνη για αγαθά, υπηρεσίες και έργα εκτιμάται συνολικά σε 1,8 τρισεκατομμύρια ευρώ ετησίως. Αυτή η ουσιαστική αγοραστική δύναμη της δημόσιας αρχής μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την τόνωση της οικοκαινοτομίας, της αποδοτικότητας των πόρων και της πράσινης ανάπτυξης με την προώθηση αγαθών και υπηρεσιών φιλικών προς το περιβάλλον και από άποψη πόρων.

**Βέλτιστες πολιτικές, σχέδια
και κριτήρια για την
εφαρμογή των ΠΔΣ στην
Ευρωπαϊκή Ένωση**

Περίληψη των κυριότερων σημείων

Το παρόν έγγραφο παρουσιάζει συστάσεις πολιτικής σχετικά με τον τρόπο χρήσης των πράσινων δημόσιων συμβάσεων για την ενίσχυση της αποδοτικής χρήσης των πόρων σε εδάφη της ΕΕ, βάσει δεδομένων από συγκριτική ανάλυση πολιτικής σε διάφορα εδάφη της ΕΕ, που διεξάγεται από το Πανεπιστήμιο Πατρών, χρησιμοποιώντας δεδομένα που συλλέγονται από διάφορα εδάφη της ΕΕ από την κοινοπραξία Interreg EU GPP4Growth. Οι συστάσεις περιλαμβάνουν κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση των υφιστάμενων πολιτικών για τις πράσινες προμήθειες στις περιφέρειες της ΕΕ, όπως προτάσεις για την ελαχιστοποίηση του διοικητικού φόρτου για τις επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε διεθνείς διαγωνισμούς.

Η Έρευνα

Η έκθεση περιγράφει τα αποτελέσματα της έρευνας που εξέτασε τις τρέχουσες πολιτικές GPP στις εννέα χώρες-εταίρους της GPP4Growth για την αντιμετώπιση τριών βασικών ερευνητικών ζητημάτων:

Ερευνητικό ερώτημα 1: Ποια είναι η κατάσταση και οι προοπτικές της ανάπτυξης των ΠΔΣ στην περιοχή και τη χώρα σας και ποιοι είναι οι σημαντικότεροι ενεργοποιητικοί και περιοριστικοί παράγοντες;

Ερευνητικό ερώτημα 2: Ποιες είναι οι σημαντικότερες στρατηγικές και πολιτικές που συνθέτουν το πλαίσιο πολιτικής που αναλύεται για την περαιτέρω αξιοποίηση των ΠΔΣ στη χώρα ή στην περιοχή σας;

Ερευνητικό ερώτημα 3: Πώς θα επωφεληθεί η χώρα ή η περιφέρειά σας από τις ΠΔΣ ως παράγοντα βιώσιμης ανάπτυξης;

Ποια είναι τα κύρια ευρήματα?

Οι χώρες της ΕΕ έχουν μέχρι στιγμής επιλέξει να βοηθήσουν τους δημόσιους οργανισμούς στην εθελοντική ενσωμάτωση των βιώσιμων προμηθειών όπου είναι δυνατόν. Ως εκ τούτου, το επίπεδο εμπλοκής αυτών των δημόσιων φορέων με τις ΠΔΣ ποικίλλει σημαντικά. Ωστόσο, αυτή η εθελοντική προσέγγιση στην εφαρμογή των ΠΔΣ δεν ήταν πάντοτε αποτελεσματική και η έρευνα υποδηλώνει ότι η εφαρμογή των ΠΔΣ απαιτεί μεγαλύτερη τυποποίηση σε ολόκληρο τον δημόσιο τομέα.

Επίσης, οι περισσότερες περιφέρειες της ΕΕ δεν διαθέτουν εξειδικευμένα περιφερειακά σχέδια για την εφαρμογή των ΠΔΣ, τα οποία ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στα επίπεδα συνειδητοποίησης και στην πολιτική αγορά.

Επιπλέον, η ανάλυση αποκάλυψε ότι οι εταίροι αναγνωρίζουν την ανάγκη βελτίωσης των διαδικασιών παρακολούθησης των ΠΔΣ κυρίως μέσω της ανάπτυξης κεντρικών και εξειδικευμένων μέσων που είναι υπεύθυνα για την παρακολούθηση των διαδικασιών GPP. Βασική συνιστώσα όλων των προσεγγίσεων ήταν η οργάνωση σειράς εκδηλώσεων που αποσκοπούσαν στην αλλαγή της νοοτροπίας των πολιτών όσον αφορά τις ΠΔΣ, ώστε να σταματήσουν να θεωρούν ότι είναι κάτι ακριβό, υπερβολικά περίπλοκο ή περιττό.

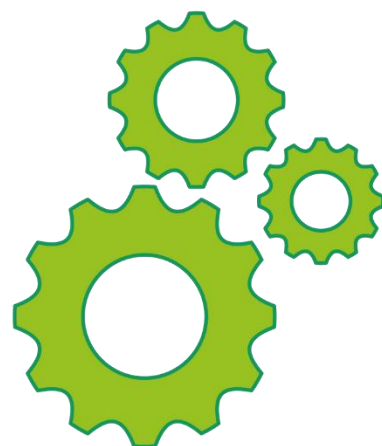
Η έρευνα κατέδειξε επίσης ότι τα εδάφη και οι χώρες εταιρικής σχέσης πρέπει να ενσωματώσουν περαιτέρω τις οδηγίες της ΕΕ και γενικά τις οδηγίες για τις ΠΔΣ. Τέλος, προσδιορίστηκαν διάφοροι μηχανισμοί στήριξης που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην επέκταση και τη μεταφορά των ΠΔΣ, όπως:

- Εκπαιδευτικό υλικό και σεμινάρια για υπαλλήλους του δημόσιου τομέα που συμμετέχουν σε ΠΔΣ.
- Μηχανισμοί δικτύωσης για να έλθουν σε επαφή με τους παραγωγούς πράσινων προϊόντων και υπηρεσιών και να αποκτήσουν τις τελευταίες πράσινες καινοτομίες που παράγει η αγορά.
- Παροχή ορισμένων κινήτρων για συμμετοχή σε διαδικασίες GPP (π.χ. φοροαπαλλαγές).
- Δημιουργία μιας συσκευής συντονισμού για την εφαρμογή των ΠΔΣ.

Η έρευνα κατέδειξε ότι υπάρχουν ορισμένοι βασικοί περιοριστικοί παράγοντες που παρεμποδίζουν την εφαρμογή των ΠΔΣ που είναι παρόμοιες σε ορισμένες από τις περιφέρειες εταίρους. Επιπροσθέτως, εντόπισε βασικούς παράγοντες ενεργοποίησης που μπορούν να αυξήσουν την αφομοίωση και τη δέσμευση με τις ΠΔΣ.

Η έλλειψη υποχρεωτικής ειδικής νομοθεσίας όσον αφορά τις ΠΔΣ στα περισσότερα εδάφη εταιρικής σχέσης έχει αυξήσει τη σημασία των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνουν οι εθνικές αρχές με στόχο την προώθηση και την προώθηση των ΠΔΣ.

Το συμπέρασμα είναι ότι ο μη υποχρεωτικός ή εν μέρει υποχρεωτικός χαρακτήρας της εμφύτευσης GPP στις περιφέρειες εταιρικής σχέσης σημαίνει ότι η δυναμική της εφαρμογής της GPP μπορεί να επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από τη δέσμευση και τη δέσμευση των δημόσιων αρχών.

Διευκολυντικοί παράγοντες

- Κανονισμός της ΕΕ που προάγει και προωθεί την εφαρμογή των ΠΔΣ.
- Χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ έργα που χρησιμεύουν ως πλατφόρμες για την ανταλλαγή των καλύτερων πρακτικών GPP (π.χ. PRIMES).
- Μεγαλύτερη ένταξη του κόστους κύκλου ζωής στις δημόσιες προσφορές
- Αύξηση της συνειδητοποίησης των περιβαλλοντικών οφελών που απορρέουν από τις ΠΔΣ.
- Μεγαλύτερη χρήση εργαλείων όπως οι πλατφόρμες web για την ανταλλαγή πληροφοριών.
- Περισσότερη αποτελεσματική ροή πληροφοριών και γνώσεων σχετικά με τις ΠΔΣ.
- Δημιουργία αποτελεσματικότερων διοικητικών διαδικασιών για την εφαρμογή των ΠΔΣ.

Περιοριστικοί παράγοντες

- Έλλειψη ευαισθητοποίησης σχετικά με τα οφέλη από την εφαρμογή των ΠΔΣ.
- Έλλειψη υποχρεωτικών κανόνων για τις ΠΔΣ και ο ανεπαρκής συντονισμός των δημόσιων διοικήσεων κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας.
- Η περιορισμένη πολιτική υποστήριξη για την εφαρμογή των ΠΔΣ.
- Έλλειψη πρακτικών γνώσεων σχετικά με τις διαδικασίες εφαρμογής των ΠΔΣ.
- Απουσία εξειδικευμένου νομικού ή / και κανονιστικού πλαισίου όσον αφορά τις ΠΔΣ.
- Υψηλές τιμές συγκεκριμένων πράσινων προϊόντων.
- Αντιληπτό αρνητικό αντίκτυπο των ΠΔΣ στην ανταγωνιστικότητα της τοπικής οικονομίας.
- Έλλειψη μηχανισμών διάδοσης για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία των ΠΔΣ.

Προτάσεις πολιτικών

- Ανάπτυξη ενός πληρέστερου καταλόγου των πράσινων κριτηρίων που πρέπει να εφαρμόζονται στις διαδικασίες GPP.
- Εφαρμογή των μεθόδων κοστολόγησης κύκλου ζωής σε αυτά τα κριτήρια.
- Υποχρεωτική εφαρμογή πράσινων κριτηρίων στις προσφορές.
- Δημιουργία κατάλληλων μηχανισμών παρακολούθησης, ικανών να διασφαλίσουν την τήρηση οικολογικών κριτηρίων στις διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων.
- Αξιοποίηση της τεχνολογίας των ΤΠΕ στις ΠΔΣ τους.
- Ανάπτυξη εξειδικευμένων περιφερειακών σχεδίων δράσης για τις ΠΔΠ που λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες και τα χαρακτηριστικά των δημοσίων διοικήσεων σε συγκεκριμένες περιοχές.

Προτάσεις πολιτικών συνεχ...

- Δημιουργία μιας περιφερειακής κοινότητας πρακτικής στον τομέα των GPP
- Περιφερειακή στήριξη για τους αγοραστές του δημόσιου τομέα να αποκτήσουν ικανότητες και δεξιότητες για τον καθορισμό και τη διαχείριση πράσινων προμηθειών.
- Συμφωνία για τον καθορισμό στρατηγικής υποστήριξης και ενημέρωσης για την περιφερειακή αγορά.

Συμπεράσματα

Η έρευνα κατέδειξε ότι η πρόοδος στην εφαρμογή της πολιτικής για τις ΠΔΣ στις εννέα περιφέρειες εταιρικής σχέσης ποικίλλει και εμπλέκονται πολλαπλές προσεγγίσεις για την αύξηση του επιπέδου των πράσινων κριτηρίων στις προσφορές που καταρτίζονται από δημόσιους φορείς.

Εντούτοις, σε όλα τα παραδείγματα υπάρχουν κοινές πρακτικές που μπορούν να προσδιοριστούν ως βασικές για την αύξηση των ΠΔΣ. Αυτή η σύντομη παρουσίαση περιγράφει ορισμένες συστάσεις πολιτικής που έχουν τη δυνατότητα να βελτιστοποιήσουν περαιτέρω την εφαρμογή των ΠΔΣ και να διευκολύνουν τη μεταφορά τους σε διάφορες περιοχές εταιρικής σχέσης.

Επιπλέον, προτάθηκαν διάφορες πρόσθετες παρεμβάσεις με βάση την εμπειρία των συνεργατών. Αυτά περιλαμβάνουν τη δημιουργία μηχανισμών στήριξης για τις ΠΔΣ και τη βελτίωση της διοικητικής διαδικασίας, όπως:

- Εφαρμογή μεθόδων παρακολούθησης για δημόσιες προσφορές που επιτρέπουν συλλογή δεδομένων, διάδοση πληροφοριών και συνεχή αξιολόγηση και αναθεώρηση της διαδικασίας προμηθειών.
- Επέκταση της εφαρμογής πράσινων κριτηρίων.
- Επαγγελματικοποίηση και δημιουργία ικανοτήτων για τους υπαλλήλους του δημόσιου τομέα
- Επέκταση προϊόντων και υπηρεσιών με πράσινα κριτήρια και περαιτέρω ενσωμάτωση των οδηγιών της ΕΕ, σύμφωνα με τις τελευταίες επιστημονικές / εμπορικές εξελίξεις.
- Ανάπτυξη κινήτρων για την εφαρμογή πράσινων κριτηρίων.
- Ανάπτυξη εργαλείων για τη διευκόλυνση της εφαρμογής πράσινων κριτηρίων, όπως μια βάση δεδομένων για τα πράσινα προϊόντα.
- Ανάπτυξη πρόσθετων συστημάτων υποστήριξης για τους αγοραστές και τους προμηθευτές του δημόσιου τομέα για τη διευκόλυνση της δικτύωσης και της παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών.

Υπάρχουν ακόμη αρκετές βελτιώσεις που πρέπει να γίνουν για την αποτελεσματική εφαρμογή των ΠΔΣ, ωστόσο η ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των κρατών μελών επιτρέπει την αποτελεσματική ανάπτυξη πολιτικής στον τομέα αυτό.

Περισσότερες Πληροφορίες

Αυτή η πολιτική διατριβή παρέχεται από το Πανεπιστήμιο Πατρών και βασίζεται σε ερευνητική έκθεση που εκπόνησε το Πανεπιστήμιο Πατρών, ένας εταίρος GPP4Growth και η κοινοπραξία GPP4Growth. Η πλήρης έκθεση καλείται «Ανάλυση των υφιστάμενων πολιτικών, σχεδίων και κριτηρίων για τις ΠΔΣ στους βασικούς τομείς GPP4Growth» και διατίθεται κατόπιν αιτήματος.

Επισκεφθείτε το www.interregeurope.eu/gpp4growth για περισσότερα σχετικά με το GPP4Growth.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Χρήστος Μπούρας,
Πανεπιστήμιο Πατρών

Διεύθυνση : Κτίριο Α',
Πανεπιστήμιο Πατρών,
26504, Ρίο (Πάτρα)

Τηλ: 302 610 996 651

Email:
bouras@ceid.upatras.gr